

Dlaczego śmieci w lesie są tak niebezpieczne?

Dziki wysypiska śmieci w lesie niosą poważne zagrożenia dla środowiska naturalnego:

- ◆ W przeciwieństwie do wysypisk legalnych, nie są one oddzielone od podłoża kilkoma warstwami wytrzymałej folii oraz warstwą żużlu. Brak tych zabezpieczeń powoduje przedostawanie się substancji toksycznych do gleby i wód gruntowych, m.in. resztek chemicznych środków ochrony roślin czy przeterminowanych leków. W obrębie dzikich wysypisk notuje się podwyższone koncentracje metali ciężkich oraz miedzi, niklu, cynku, chromu, a nawet rtęci. Doprowadza to do skażenia wód podziemnych i powierzchniowych, w tym często wody pitnej.
- ◆ Dziki wysypiska śmieci prowadzą do zaburzeń funkcjonowania ekosystemów leśnych, nierzadko do śmierci występujących wokół nich drzewostanów.
- ◆ Składowane odpady z czasem zaczynają się rozkładać (nie ma możliwości kontrolowania tego procesu na dzikich wysypiskach). Następuje rozwój bakterii chorobotwórczych i niebezpiecznych grzybów. Nieprzyjemne dla człowieka zapachy przyciągają zwierzęta roznoszące groźne choroby: szczury, komary, muchy.
- ◆ Powstające w dzikim wysypisku biogazy doprowadzić mogą do samozapłonu odpadów i uwolnienia do atmosfery, gleby i wody substancji trujących, m.in. rakotwórczych.
- ◆ Torebki foliowe trafiające na wysypiska polykane są przez zwierzęta, co prowadzi do ich śmierci. Odłamki szkła lub metalu powodują okaleczenia, a linki oraz sznurki, znoszone przez ptaki do gniazd – plątanie nóg piskląt.

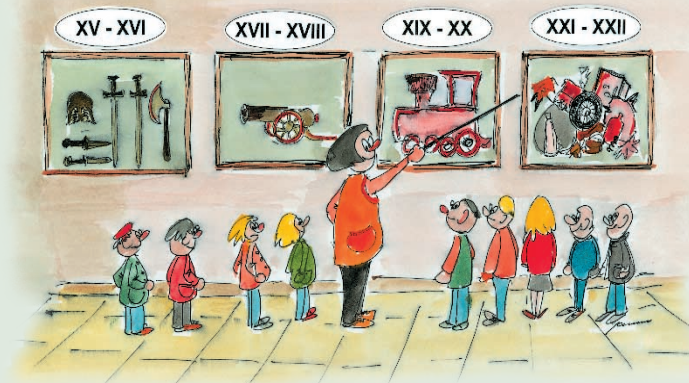

A ponadto dziki wysypiska śmieci szpecą nasz piękny krajobraz leśny, odstrasżają turystów i wystawiają mieszkańcom okolicznych osiedli i miejscowości niechlubne świadectwo.

Jak długo trwa rozkład śmieci?

Śmieci, które wytwarzamy w naszym codziennym życiu, z wyjątkiem odpadków organicznych, nie ulegają naturalnemu rozkładowi prowadzonemu przez mikroorganizmy i bardzo długo zalegają w środowisku:

◆ karton po napoju	10–30 lat
◆ puszka po konserwie	40–80 lat
◆ puszka aluminiowa po napoju	50–100 lat
◆ jednorazowa torba foliowa	100–120 lat
◆ opona samochodowa	300–500 lat
◆ butelka plastikowa	500–1000 lat
◆ butelka szklana	kilka tysięcy lat

Co o pokoleniach schyłku XX i początku XXI wieku pomyślą nasi następcy, którzy za 100, 200 i więcej lat odkrywać będą niechlubne dowody braku poszanowania przez nas lasów?

Wydawca: © Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2010
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. nr 3, tel.: 22 822 49 31, faks: 22 823 96 79
e-mail: cilp@cilp.lasy.gov.pl, www.lasy.gov.pl

Zdjęcie: Paweł Milewski
Rysunki: Wojciech Janiszewski
Projekt graficzny, przygotowanie do druku i druk: ANTER

NIE WYRZUCAJ ŚMIECI DO LASU!

...nie ma zasadniczej różnicy między papierem rzuconym na podłogę w operze, na dywan we własnym M-4 czy na ściółkę w lesie. Dobrze wychowany, wrażliwy człowiek nie robi tego – nawet jeśli nie ma pojęcia o funkcjonowaniu ekosystemu...

*Anna Kalinowska:
„Ekorozwój – wybór na nowe stulecie”*

Centrum Informacyjne
Lasów Państwowych

Śmieci – wielki problem dla lasów

Zaśmiecanie polskich lasów gwałtownie przybiera na sile. Dzieje się tak mimo ogromnego wysiłku leśników, którzy patrolują lasy i wywożą z nich sterty odpadów. Świadczą o tym liczby, np. w roku 2008 Lasy Państwowe wydały na zbieranie śmieci w lesie aż **9,5 mln zł**.

W minionym roku leśnicy usunęli z lasów dziesiątki tysięcy metrów sześciennych odpadów, z których można by wzniesić wysypisko wielkości Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie.

Do lasu wyrzucamy niemal wszystko, począwszy od zwykłych śmieci z gospodarstw domowych, przez wyroby z tworzyw sztucznych, sprzęt AGD, meble i złom, a skończywszy na materiałach rozbiórkowych, ceglach i pustakach. Zdarzają się też odpady niebezpieczne, na przykład przeterminowane środki ochrony roślin i leki, zużyte baterie i akumulatory czy szkodliwy dla zdrowia azbest.

Śmieci zwożą do lasów firmy remontowe (resztki paneli, gruz, puszki po farbie), zakłady samochodowe (opony, akumulatory, przetworzony olej), właściciele gospodarstw rolnych (zużyta folię do sianokiszzonek, sznurki po sprasowanej słomie), ale również zwykli ludzie. Zamiast płacić za wywóz odpadów, podrzucają do lasu całe bagażniki wypchanych śmieciami worków. Z każdym rokiem jest coraz gorzej – żalą się leśnicy.

Aby skutecznie zlikwidować dzięki wysypiska w lasach, potrzebna jest zmiana systemu gospodarki odpadami (obecnie gminy nie są właścicielami odpadów i nie mogą np. zlecić firmom zajmującym się wywozem odpadów sprzątnięcia dzikich wysypisk na terenie Lasów Państwowych). Niezbędne są zmiany legislacyjne, wręcz wymuszające na gospodarzach terenu, wójtach i burmistrzach zapewnienie ludziom możliwości pozbywania się odpadów w cywilizowany sposób i po przystępnej cenie. Cywilizowany, czyli uwzględniający segregację odpadów i ich przetwarzanie, co powinno doprowadzić do zmniejszenia ilości śmieci składowanych na wysypiskach (Polska, przystępując do UE, zobowiązała się do wywożenia w roku 2010 na wysypiska 75% śmieci, w roku 2013 – 50%, a w 2020 – maksymalnie 35%; dziś trafia tam 95% śmieci). Potrzebne są też nakazy i zachęty do sprzątnięcia i utrzymywania czystości, i jednocześnie edukowanie społeczeństwa. To właśnie edukacja jest jednym ze skuteczniejszych sposobów walki z problemem odpadów w lasach. Las przecież śmieci nie produkuje – to my je tam wyrzucamy...

Ile odpadów wytwarzamy?

W Polsce powstaje ok. **145 mln ton** odpadów rocznie, w tym **133 mln ton** odpadów przemysłowych i **12 mln ton** odpadów komunalnych, z których zaledwie **5%** jest poddawanych recyklingowi. Oznacza to, że w ciągu roku każdy z nas wytwarza w swoim gospodarstwie domowym prawie **320 kg** śmieci.

Procentowo ich zawartość przedstawia się następująco:

- 31,7%** – odpady spożywcze
- 21,4%** – frakcja drobna
- 18,6%** – papier i tektura
- 7,5%** – szkło
- 3,7%** – tworzywa sztuczne
- 3,5%** – metale
- 13,6%** – pozostałe

Z każdym rokiem ilość odpadów komunalnych wytwarzanych przez Polaków jest coraz większa, głównie na skutek znacznego wzrostu ilości opakowań z tworzyw sztucznych i papieru. Wprawdzie przybywa legalnych wysypisk i spalarni śmieci, ale rośnie też lawinowo liczba nielegalnych składowisk, ukrytych zwłaszcza w lasach. Czy zatem nie grozi polskiemu lasom utonięcie w śmieciach? Czy w ogóle istnieje dobry sposób na śmieci? Może warto pomyśleć o segregacji odpadów?

Dlaczego powinniśmy segregować odpady?

Wiele śmieci, które wrzucamy do kosza z odpadkami, można wykorzystać powtórnie. Do wielokrotnego przetworzenia nadają się m.in.:

◆ **papieri karton.** Zastosowanie makulatury do produkcji papieru zdecydowanie obniża koszty. Włókna celulozowe są przy tym na tyle mocne, że mogą być powtórnie wykorzystywane nawet sześciokrotnie;

◆ **tworzywa sztuczne.** Niektóre rodzaje opakowań plastikowych, odpowiednio oznakowane, ulegają biodegradacji, inne rozkładają się setki lat, zaśmiecając Planetę. Po zmieleniu i przetworzeniu mogą być przerabiane na materiały budowlane, izolacyjne, meble ogrodowe, kosze na śmieci oraz inne przedmioty;

◆ **puszki po napojach.** Metal, z którego są wykonane, można odzyskać w procesie recyklingu. Co więcej, produkcja aluminium ze złomu wiąże się z 96-procentową oszczędnością energii, ograniczeniem emisji toksycznych pyłów do atmosfery, zwłaszcza fluoru, i obniżeniem zanieczyszczenia wody o 97%;

◆ **szkło.** Każda butelka lub słoik po umyciu mogą być napełniane 15-krotnie, a po stłuczeniu stają się pełnowartościowym surowcem, z którego wytwarza się nowe wyroby;

◆ **baterie i akumulatory.** Są to odpady bardzo niebezpieczne. Zawierają metale ciężkie (ołów, kadm, nikiel, cynk i rtęć) i szkodliwe substancje (lit i mangan). Wszystkie są silnie toksyczne. Dzięki recyklingowi można z baterii odzyskiwać cenne metale i ponownie je używać;

◆ **opony samochodowe.** Odpady bardzo uciążliwe, ponieważ praktycznie nie ulegają rozkładowi, a co roku przybywają nam ich kolejne setki tysięcy. Tymczasem opony można przerabiać albo spalać w specjalnych piecach, co najchętniej czynią cementownie (nie wolno ich jednak palić na wolnym powietrzu, bo z dymem ulatniają się dziesiątki toksyn, zwłaszcza dioksyny).

Aby segregacja odpadów była możliwa, konieczny jest system odbioru surowców wtórnych, który na coraz większą skalę jest w kraju upowszechniany.